

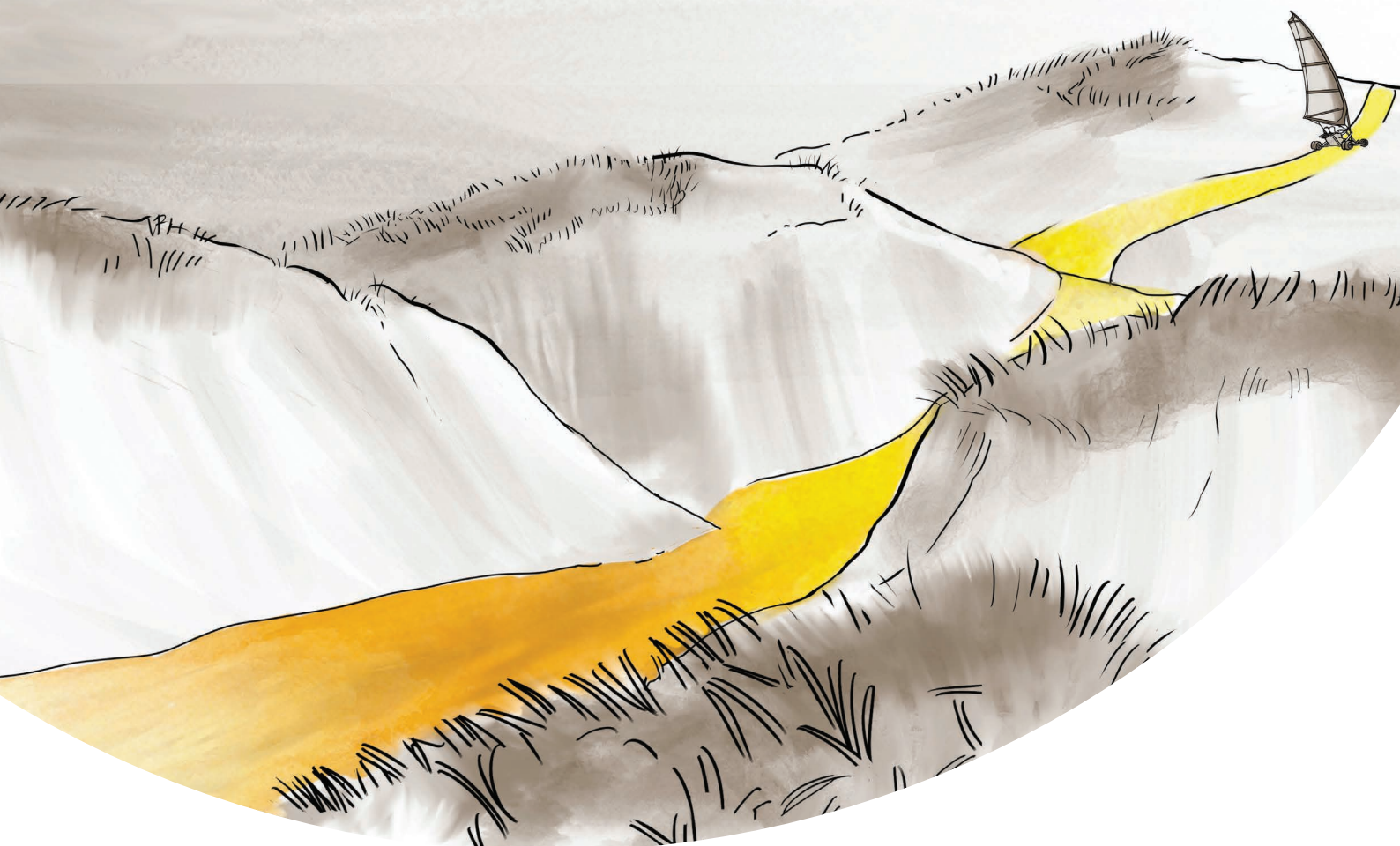

Protestantse
Kerk

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde

Doorgaan en delen

het stokje doorgeven

Doorgaan en delen: het stokje doorgeven

Wat fijn dat jij dit programma leidt over 'het stokje doorgeven' bij 'Doorgaan en delen'. We adviseren je - als je dat nog niet gedaan hebt - eerst te kijken hoe de leermodules en lesprogramma's precies zijn opgebouwd. Je kunt hiervoor een video bekijken of de beschrijving lezen. Je vindt deze informatie op de website lerenpionieren.nl. Er is daar ook nog ander materiaal te vinden. De handleiding die je nu voor je hebt, loodst je door het programma. De teksten bij de werkvormen zijn geschreven alsof jij al in gesprek bent met je team, want jullie doorlopen samen dit programma.

Kies op basis van de informatie in deze handleiding per onderdeel de werkvorm die het beste bij jullie past; in totaal selecteer je dus vier werkvormen. Maak deze keuze van tevoren en niet pas tijdens de bijeenkomst. Download daarna de powerpoint. Haal de werkvormen die jullie niet gebruiken uit de presentatie en voeg eventueel toe wat je zelf wilt aanvullen. Bij sommige werkvormen moet vooraf, naast de powerpoint, nog meer materiaal worden verzameld. Dit is aangegeven in deze handleiding. Dan kunnen jullie aan de slag.

Wij wensen jullie veel plezier en inspiratie toe!

Team ondersteuning proefplekken

Bij de cover: Een beeld voor de proefplek is de windbuggy die een weg aflegt; de pioniersreis. 'Doorgaan en delen' is een van de aandachtsgebieden tijdens die reis.

Doorgaan en delen - verlangen en motivatie

Overzicht van het basisprogramma

Programmaonderdeel	Tijdpad	Titel	
	Oriëntatie 1	0-20 minuten	Wisselingen van de wacht
	Oriëntatie 2	0-20 minuten	'Doorgaan en delen' in relatie tot leiderschap
	Kompas 1	20-40 minuten	'Doorgaand leiderschap' met wisselende leiders
	Kompas 2	20-40 minuten	Afscheid nemen van de pionier
	Reisgids 1	40-70 minuten	Vorbereiden op leiderschapswisselingen in het team
	Reisgids 2	40-70 minuten	Vorbereiden op het afscheid van de voortrekker
	Route 1	70-90 minuten	Vorbereid zijn op leiderschapswisselingen in het team
	Route 2	70-90 minuten	Vorbereid zijn op het afscheid van de voortrekker

Tips

- Houd de tijd in de gaten: zo kort mogelijk, maar voel ook aan wat nodig is.
- Wees steeds gericht op jullie eigen praktijk - hoe is wat je in dit programma leert en doet relevant voor jullie situatie?
- Maak actiepunten en vervolgspraken steeds zo concreet mogelijk.

Oriëntatie

Oriëntatie 1 - Wisselingen van de wacht

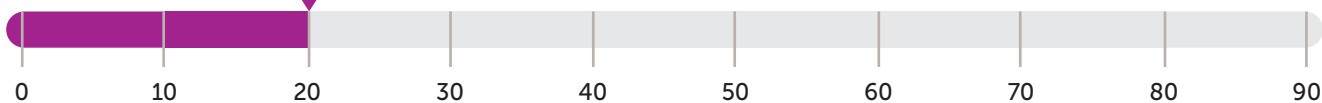
Doel van de werkvorm

We worden ons er meer van bewust dat wisselingen in het team er gewoon bij horen.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

geen

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Met deze werkvorm worden we ons er meer van bewust dat wisselingen in het team er gewoon bij horen. We kijken hiervoor terug op hoe ons team zich in de afgelopen jaren ontwikkeld heeft en we kijken vooruit op hoe we verwachten dat ons team zich de komende jaren zal doorontwikkelen.

Bespreking 1-20 minuten

1. Terugblik
 - a. Wie van ons huidige team was er 5 jaar geleden ook al bij?
 - b. Welke rollen waren er toen in het team?
 - c. Hoe heeft ons team zich sindsdien doorontwikkeld?
2. Vooruitblik
 - a. Wie van ons team denkt over 5 jaar nog (op dezelfde manier) teamlid te zijn?
 - b. Wie misschien niet?
3. Als er wisselingen zijn geweest of zijn te verwachten, wat betekent dat dan voor hoe wij nu met elkaar leidinggeven aan onze proefplek?

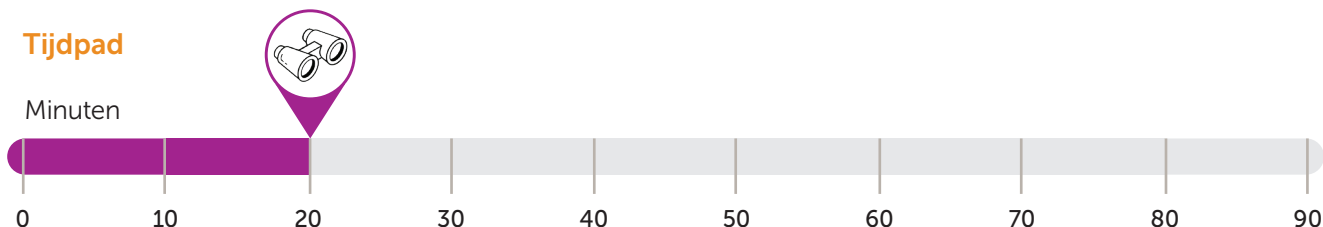
Oriëntatie 2

'Doorgaan en delen' in relatie tot leiderschap

Doel van de werkvorm

We denken na over de relatie tussen het thema 'doorgaan en delen' en de ontwikkeling van ons leiderschap.

Tijdpad

Benodigheden

geen

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

In voorgaande programma's van de module 'Doorgaan en delen' werden deze woorden zo geladen:

- **Doorgaan:** Het vuur brandend houden en het op langere termijn volhouden als team(lid) en als proefplek, ook als het soms tegenzit of pittig is.
- **Delen (1):** Verhalen delen rond elkaars proefplek en elkaars vuurtje aanwakkeren door als proefplek mooie en lastige leerervaringen te delen.
- **Delen (2):** Het vuur verspreiden door een nieuw initiatief te (helpen) starten.

Keuzes die we op deze terreinen maken zijn direct van invloed op het 'doorgaan en delen' van ons leiderschap. Met dit programmaonderdeel staan we daar even bij stil.

Bespreking 1-20 minuten

1. Wat hebben wij eerder al gedaan met het kernthema 'doorgaan en delen'? Wat is daarvan blijven hangen en wat hebben we gedaan met vervolgspraken van toen?
2. Welk van de drie genoemde betekenissen van 'doorgaan en delen' is bij ons op dit moment het meest actueel?
 - a. Stel dat ons team een beetje is opgebrand of letterlijk is leeggelopen. Hoe kunnen we ons vuurtje dan weer (laten) aanwakkeren of nieuwe aanjagers toevoegen aan ons team?
 - b. Hoe zouden wij meer van betekenis kunnen zijn voor andere pionierteams? Wat betekent het voor ons eigen team als we hiervoor teamleden met andere teams gaan 'delen'?
 - c. Zien wij de noodzaak en mogelijkheden om naast onze eigen proefplek een nieuw initiatief te (helpen) starten? Zo ja, wat betekent dit voor het 'doorgaan' van het leidinggeven aan onze huidige proefplek? Wat is daarvoor nodig?

Kompas

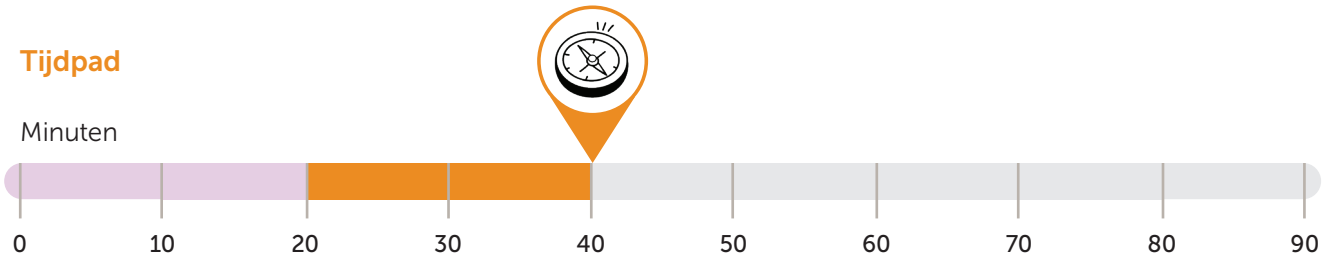
Kompas 1 - 'Doorgaand leiderschap' met wisselende leiders

Doel van de werkvorm

Aan de hand van twee bijbelteksten uit een brief van Paulus denken we na over het werven van nieuwe teamleden, met het oog op 'doorgaand leiderschap' met wisselende leiders.

Tijdspad

Minuten

Benodigheden

- de tekst voor de deelnemers op papier (Bijbel) of op een andere manier

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-5 minuten

Het is normaal en gezond als mensen in een leiderschapsteam elkaar afwisselen. Als mensen weggaan, dan moeten we zorgen dat het leiderschap kan doorgaan. Opvolgers moeten bij voorkeur al klaarstaan voordat mensen weggaan. In een brief van Paulus aan Titus lezen we hoe hij hiermee omging:

- In hoofdstuk 1:5 schrijft Paulus aan Titus: *Ik heb je op Kreta achtergelaten om, volgens mijn richtlijnen, de resterende zaken te regelen en in elke stad oudsten aan te stellen.*
- Als Paulus weggaat, geeft hij dus het stokje door aan Titus, zodat het leiderschap doorgaat. Maar daarbij krijgt Titus de opdracht om het leiderschap op zijn beurt over te dragen aan 'oudsten': mensen die vanuit de omgeving bij de proefplek betrokken zijn geraakt, zeg maar.
- Dat het niet de bedoeling is dat Titus zelf op die ene plek blijft hangen en dat hij het stokje moet doorgeven, blijkt uit hoofdstuk 3:12 waar Paulus schrijft: *Zodra ik Artemas of Tychikus naar je toe heb gestuurd, moet je bij mij in Nikopolis komen.*
- En misschien waren Artemas of Tychikus weer vervangers voor Titus, om op Kreta de lokale leiders (oudsten) te blijven ondersteunen.

We zijn nu eerst even stil en stellen ons verder open voor 'inzichten van boven'.

Bespreking 5-20 minuten

1. Wat roept deze dynamiek van wisselende leiders en doorgaand leiderschap zoals op Kreta bij ons op? Zien we hier iets van terug bij onze proefplek? Waarom wel of niet?
2. Ervaren wij 'doorgaand leiderschap' als een geestelijk proces? Zo ja, hoe geven we daar vorm aan?
3. Dat er best eisen gesteld mogen worden aan nieuwe teamleden, blijkt uit Titus 1:6-9. Zonder nu te diep op de details van de toen geldende eisen in te gaan, hoe kritisch zijn wij als we nieuwe teamleden zoeken? En wat doen we om hen voor te bereiden op hun taak?

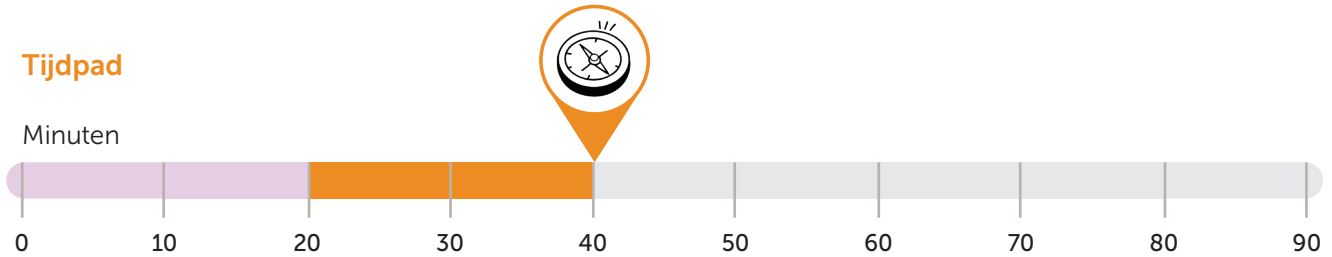

Kompas 2 - Afscheid nemen van de pionier

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een bijbelverhaal reflecteren en mediteren we rond het afscheid nemen van de pionier, hoe dat kan zijn en wat daarbij komt kijken.

Tijdpad

Benodigheden

- voor elk teamlid een werkblad met het bijbelverhaal (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding en lezing **0-5 minuten**

We richten ons op God en lezen samen Handelingen 20:13-38 vanaf het werkblad. Daarna zijn we even stil en zetten we ieder voor zich een streepje bij dingen die ons opvielen.

Bespreking **5-20 minuten**

1. Wat viel ons het meest op bij het lezen van dit verhaal over het afscheid van Paulus?
2. Wat valt op aan de manier waarop Paulus invulling heeft gegeven aan zijn leiderschap en aan de manier waarop hij nu afscheid neemt?
3. Wat valt op aan de manier waarop mensen afscheid van Paulus nemen?
4. Wat voor opvallende uitspraken doet Paulus over kerkleiderschap in het algemeen en over het loslaten van zijn leiderschap bij deze mensen in het bijzonder?
5. Wat nemen wij voor onszelf mee vanuit dit verhaal?

Reisgids

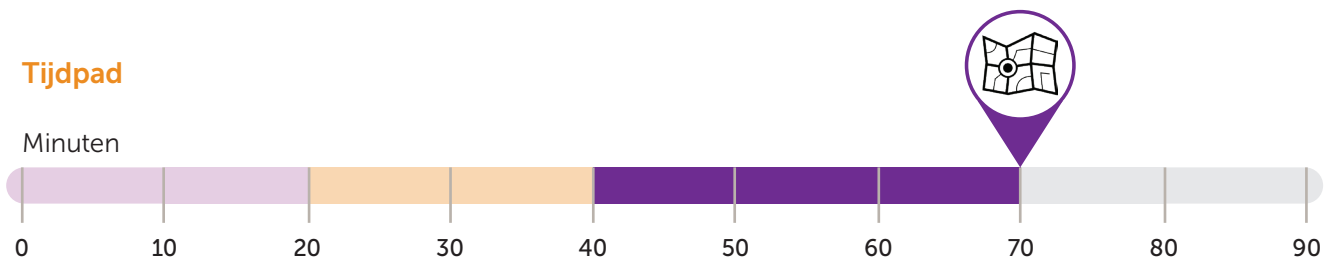
Reisgids 1

Vorbereiden op leiderschapswisselingen in het team

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video denken we doelbewust na over toekomstige wisselingen van de wacht in ons team.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte eventueel een beamer en geluidsversterking
- eventueel de tekst van de video (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-7 minuten

We bekijken met elkaar de video. De tekst van deze video staat in het document 'Overige bijlagen' en kunnen we erbij houden tijdens de bespreking.

Bespreking 7-30 minuten

1. In de video werd gezegd dat wisselingen van de wacht niet alleen normaal maar zelfs gezond zijn. Daarvoor werden verschillende redenen genoemd. Wat vinden wij daarvan?
2. Denken wij bewust en op tijd na over leiderschapswisselingen in het team? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?
3. Stel, iemand gaat verhuizen en vertrekt als teamlid. Wat betekent dat in onze situatie? Wat gaan wij er als team aan doen om deze rol te vervangen?
4. Als we kijken naar de huidige samenstelling van ons team en de verschillende rollen die we daarin hebben, is het dan automatisch zo dat eventuele vacatures voor die rollen op dezelfde manier ingevuld moeten worden?
5. Het is goed om af en toe stil te staan bij de vraag of de samenstelling van ons team en onze rolverdeling nog steeds de juiste is. Wat moet er misschien binnenkort sowieso veranderen in ons team? We bespreken daarvoor een paar concrete rollen die er nu wel of niet zijn, zoals een coördinator van vrijwilligers, iemand voor communicatie & PR, iemand voor de financiën.
6. Welke stappen gaan wij de komende tijd zetten om doelbewust voorbereid te zijn op leiderschapswisselingen in ons team? Hiervoor kunnen we ook nog eens kijken naar de stappen die in de video werden genoemd.

De belangrijkste conclusies uit het gesprek schrijven we op en nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

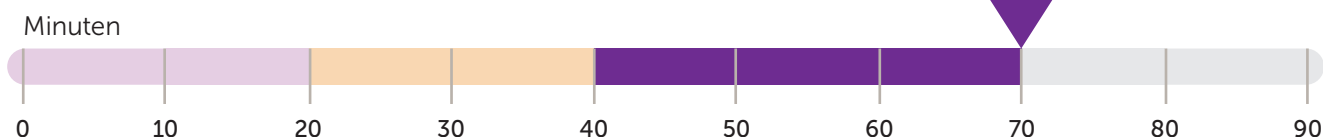
Reisgids 2

Vorbereiden op het afscheid van de voortrekker

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video denken we doelbewust na over een toekomstig afscheid van de voortrekker.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte eventueel een beamer en geluidsversterking
- eventueel de tekst van de video (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-7 minuten

We bekijken met elkaar de video. De tekst van deze video staat in het document 'Overige bijlagen' en kunnen we erbij houden tijdens de bespreking.

Inleiding 7-8 minuten

Misschien kunnen we ons er nu nog niets bij voorstellen, maar vroeg of laat zal onze voortrekker weer verder trekken. Daar kunnen allerlei onvoorziene redenen voor zijn. Maar er zijn ook goede redenen om er doelbewust over na te denken. In de video werd daarover dit gezegd: *Het maakt de proefplek kwetsbaar als alles en iedereen leunt op de voortrekker. Ga hierover het gesprek dus niet uit de weg. Hoe voorkom of doorbreek je een te grote afhankelijkheid van de voortrekker? En zou het misschien kunnen dat de voortrekker ergens anders een grotere bijdrage kan leveren? Dat je hem of haar daarvoor moet 'delen'?*

Door middel van deze werkvorm maken we een beginnetje met het gesprek over de toekomstige positie en uiteindelijk zelfs een mogelijk afscheid van onze voortrekker.

Bespreking **7-30 minuten**

1. Stel je voor dat de voortrekker vertelt dat hij over een jaar vertrekt. Wat is onze eerste reflex als team?
Hoe was het voor onze voortrekker om dit te vertellen?
2. Herkennen we iets van die te grote afhankelijkheid waarover het ging in de video?
3. Wat roept de gedachte bij ons op dat onze voortrekker binnenkort op een andere plek misschien meer nodig is dan bij ons?
4. Hoe gaan we ons als team voorbereiden op het naderende afscheid en welke rol krijgt de voortrekker in die voorbereiding?
5. Hoe willen we verder na het vertrek van de voortrekker? Wat verandert er dan in de rol en de samenstelling van ons team? En hoe denken we over een mogelijke opvolger?
6. Hoe is het om dit zo open en bloot met elkaar te bespreken? Waar doen we wijs aan als we dit gesprek later serieuzer met elkaar moeten gaan voeren of voortzetten?

De belangrijkste conclusies uit het gesprek schrijven we op en nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

Route

Route 1 - Voorbereid zijn op leiderschapswisselingen in het team

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 1 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- de aantekeningen die gemaakt zijn tijdens Reisgids 1
- een extra vel om vervolgafspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 1 hebben we doelbewust nagedacht over wisselingen van de wacht in ons team. Nu bepalen we onze vervolgroute. Wat gaan we de komende tijd concreet doen met één of enkele van onze conclusies?

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit (we kiezen voor nu één of twee punten om op te pakken) en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover?

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Route 2 -

Voorbereid zijn op het afscheid van de voortrekker

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 2 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- de aantekeningen die gemaakt zijn tijdens Reisgids 2
- een extra vel om vervolgspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 2 hebben we doelbewust nagedacht over afscheid nemen van onze voortrekker. Nu bepalen we onze vervolgroute. Wat gaan we de komende tijd concreet doen met één of enkele van onze conclusies?

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit (we richten ons voor nu op één of twee van de belangrijkste punten), en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover?

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Ter afsluiting

We hebben een verdiepingsprogramma bij 'Doorgaan en delen' afgerond en nagedacht over de vraag hoe wisselend leiderschap kan bijdragen aan doorgaan en hoe je kunt doorgaan bij wisselend leiderschap. Door middel van verschillende werkvormen zijn aandachtspunten duidelijk geworden voor onze proefplek. Nu is het tijd om aan de slag te gaan met de vervolgspraken die we daarbij hebben gemaakt.

Als we het basisprogramma nog niet hebben gedaan, kunnen we daarmee nog eens teruggaan naar het verlangen en de motivatie waarmee ons vuur ooit begon te branden. Met een ander verdiepingsprogramma kunnen we stilstaan bij de vraag hoe we ons eigen vuur brandend kunnen houden en welke brandstof er nodig is voor 'doorgaan'. Of over mogelijkheden om vanuit onze proefplek het vuur te verspreiden. Verder is er een verdiepend artikel bij dit kernthema geschreven en volgt er later misschien nog ander materiaal.

Het kan ook zijn dat we eerst een ander kernthema willen oppakken. Het totale overzicht van leermodules, lesprogramma's en andere vormen van ondersteuning voor proefplekken staat op lerenpionieren.nl.

**Protestantse
Kerk**

**Protestantse Kerk in Nederland
in samenwerking met partners**

Postbus 8504, 3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl

lerenpionieren.nl/samenwerkingspartners

© juli 2024

